

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v tuzemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5 poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopis se ne vračajo. — Neprankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.30

Štev. 32 • Maribor, sobota, dne 16. marca 1940 • Leto XV

Sumner Welles zopet v Rimu

V Londonu je sprejel zastopnike delavske stranke. Podtajnik ameriških Zedinjenih držav za zunanje zadeve se je dne 14. t. m. vrnil v Rim, kjer ostane dva dni, na kar odpotuje v Ameriko. V Londonu se je Welles posvetoval tudi s predstavnikom delavske stranke Attleejem in Greenwoodom.

Načrt za evropski mir izdelujejo

Iz Bukarešte javlja »Berlinske Tiden« da izdelujejo von Ribbentrop, Mussolini in Ciano mirovni načrt, ki ga izroče Sumner Wellesu pred povratkom v Zedinjene države. — Načrt bi utegnil imeti uspeh, če se izdeluje v sporazumu z drugimi interesiranimi državami.

Na Angleškem med vojno ne bo volitev

Angleška vlada se je sporazumela z opozicijo, katere predstavnik je Attlee, da se mandati spodnje zbornice podaljšajo za eno leto, ker vojna ovira izvedbo normalnih volitev v spodnjo zbornico.

Na zapadu

so nekateri listi napovedovali pričetek nemške ofenzive za 15. marec. Te napovedi so bile seveda smešne, ker nobeno armadno vodstvo ne bo povedalo v naprej dneva nameravane ofenzive.

Na fronti ni nobenih važnih dogodkov. Angleška letala lete nad Nemčijo, nemška pa skušajo priti nad Anglijo.

Nemci pravijo, da so sestrelili neko francosko letalo nad fronto pri Strasbourgu.

Med Japonci in Sovjetsko Rusijo so se odnošali poslabšali

in je po poročilu Reuterja na mandžurski meji prišlo do novih incidentov. — V Tokiu so mnenja, da bo Sovjetska Rusija po končani vojni s Finsko obrnila svojo pozornost na Daljnji vzhod. To bi utegnulo še poslabšati položaj japonske armade na Kitajskem.

Strahotna politična umora v Valjevu pred sodiščem

V Valjevu se vrši razprava proti Miloradu Radoviću, mesarju, ki je kot pristav JRZ iz političnih razlogov ubil našega sodruha Miljka Kloraca ob priliki volitev v parlament dne 11. decembra 1938. Istočasno pa je stražnik Simović ubil s strelom iz puške edino pričjo tega dogodka, krojaškega pomočnika Dragana Mikulića. (»Radničke Novine«.)

Tudi v Italiji naraščajo cene blagu

Kljub odredbam proti druginji.

V Italiji so ugotovili na seji korporativnega osrednjega odbora, da so se skoraj vsi industrijski izdelki podražili od avgusta 1939 do marca 1940 do 69 odst. Samo v zadnjem tednu v februarju mesecu 1940 se je zvišal indeks za 13.6 odstotkov na debelo. V podrobni trgovini so cene od lanskega marca v tem mesecu višje za 17 do 18 odst.

Odbor je sklenil, da se zvišajo cene mesa in mleku za 25 odst. Stanovanjske najemnine, cene za plin, vodo, želez-

Po sklenitvi miru na severu

Finska je sklenila mir, ker ni mogla pridobiti Švedske in Norveške, da bi dovolile prevoz angleških in francoskih čet čez njuno ozemlje

Dne 12. marca ponoči je bil v Moskvi podpisan mir med Sovjetsko Rusijo in Finsko. Ponoči je finski parlament odobril mirovno pogodbo, ki so jo podpisali v imenu Finske ministrski predsednik Ryti, minister Hust Paaiskivi, general Karel Rudolf Walden in prof. Vajno Vojomo, za Sovjetsko Rusijo pa komisar za zunanje zadeve Večeslav Mihajlovič Molotov, predsednik sveta ljudskih komisarjev Andrej Aleksandrovič Ždanov ter član vrhovnega sovjetskega sveta in brigadni poveljnik Aleksander Mihajlovič Vasiljevski.

Mirovna pogodba

Vsebinska mirovne pogodbe je ta-le: Meja bo potegnjena tako, da bo pripadla Sovjetski Rusiji vsa Karelijska ožina z mestom Viipuri, Viipurskim zalivom in otoki, zapadno in severno obrežje Ladoškega jezera z mesti Kexholm, Serdobol in Suojärvi, nekateri otoki v Finskem zalivu, nadalje na severu vzhodne meje Finske mesto Kuolajärvi ter Ribiški otok in Srednji polotok pri Pečengi (Petsamo) v Severnem ledenem morju. Točna meja bo določena v 10. dneh. Obe državi se zavazujeta, da ne bosta sklenili zveze s tretjimi državami, ki bi bila naperjena proti drugi pogodbeni stranki. Finska da Sovjetski Rusiji v zakup polotok Hangö na skrajnem zapadnem obrežju Finske v Finskem zalivu za dobo 30 let in proti plačilu priznalne 8 milijonov finskih mark letno. Sovjetska Rusija bo zgradila na tem polotoku oporišče za letala. Sovjetske čete pa se umaknejo iz pomorske luke Petsamo (Pečenga) ob Severnem ledenem morju. V Severnem ledenem morju sme imeti Finska vojne ladje do 100 ton in samo 15 ladij do 400 ton, vendar pa nobenih podmornic ali ladij za letala. Arzenal sme služiti samo za popravilo teh ladij. Preko Pečenge bo dovoljen svoboden prehod ruskim potnikom na Norveško in tudi neoborožena sovjetska letala bodo smela preko tega ozemlja leteti na Norveško. Iz Kandalaske (do kamor vodi železnica iz Murmanska) ob Belem morju bo speljana železnica do finske meje in od finske meje do Kemijärvi v svrhu olajšanja prometa med Rusijo in Finsko.

Finci žalujejo

O mirovni pogodbi med Sovjetsko Rusijo in Finsko je govoril finski zunanji minister s. Tanner v radiju. Pripomnil je, da so pogoji, ki jih je morala Finska sprejeti, zelo hudi. Nato je podal pregled junaške finske borbe v treh in pol meseca vojne. Omenil je, da je Finska v tej svoji borbi proti o-

gromni premoči ostala sama. Prosto-voljci so sicer prihajali, toda to ni bilo dovolj. Ni bila napaka Finske, če borbe ni izdržala, temveč so jo zapustile tovarišice-demokratske države. Neprestano je prosila Finska za pomoč. Toda naši sosede, je nadaljeval Tanner, niso smatrali za umestno, da nam pomoč odobre. Zapadni velesili sta po malem oklevanju izjavili, da sta nam pripravljeni pomoč poslati in sta to večkrat ponovili. Naše vrhovno vojaško poveljstvo je skrbno proučilo to ponudbo in je ugotovilo, da bi bila taka pomoč v vseh oziirih zadovoljiva. Pojavilo pa se je vprašanje, kako bi nas taka pomoč lahko dosegla. Prehod preko Baltika je zaprt in Pečenga je zasedena od sovjetske vojske, ne glede na to, da bi bila ekspedicija po morju zelo riskantna. Prestala je edina možnost prehoda skozi Norveško in Švedsko. Ponovno smo prosili ti dve vladi, da pristaneta na dovoljenje, da smejo angleške in francoske čete preko njunega ozemlja korakati na Finsko. Tako norveška kakor švedska vlada sta prošnjo odločno odbili. Njuno izvajanje nevtralnosti je postavilo nepremostljive ovire za pomoč zapadnih velesil.

Če Finski ni bilo mogoče dobiti pomoči od zunaj, je bil rezultat vojne jasan. Zato smo pričeli proučevati možnost miru in smo bili že več tednov v stikih s sovjetsko vlado. Ta je odločno odklonila premirje med pogajanjmi in tako so bili naši delegati v sovjetski prestolnici v edinstvenem položaju, da so se nahajali tam, ko je vojna še trajala. Zaman so v pogajanjih poskusili spremeniti pogoje. Podrobnosti mirovne pogodbe so sedaj že znane. — Eno je gotovo, da se sovjetska Rusija ne želi vmešavati v finsko notranjo politiko. Kuusinenova vlada je bila postavljena ob stran. Finska vlada je samo z velikim oklevanjem sprejela mir, toda mirovna pogodba pušča nedotaknjeno svobodo, neodvisnost in integriteto Finske. Sedaj se pričinja delo za obnovo in mislim, da bomo uspeli. Imamo še vedno dovolj zemlje, da lahko živimo. Če nam uspe, da ohranimo edinstvo v sedanjem položaju, nam je to obljuba, da bo Finska zopet vstala po hudem udarcu, ki ga je prejela.

Finska je popustila nadmočnemu nasprotniku

Iz govora finskega zunanjega ministra s. Tannerja je razvidno, da je Finska sklenila mir nepremagana, vendar v svesti si, da trajno ne bi mogla kljubovati nadmočnemu sovražniku. K temu jo je primorala stališče Norveške in Švedske, ki sta odklonili, da bi smele francoske in angleške čete preko njunega ozemlja na pomoč.

Mir, ki je sklenjen, ni sklenjen na načelu samoodločbe narodov, ampak iz zrelišča strateških vidikov in potreb Sovjetske Rusije, kakor so bile doslej sklenjene še vse mirovne pogodbe na svetu. In vendar vemo iz zgodovine, da je baš tak mir vse prej kot trajen in da ne zbližuje sosedov, ampak jih razdvaja ter ustvarja možnost za nove spore ter oborožene spopade. Socialisti smo bili in smo proti miru, ki ne temelji na sporazumu prizadetih, ampak na sili močnejšega, ker vemo, kakšne so posledice takega miru.

Strateške meje niso bile še nikdar temelj miru in jamstvo varnosti, temelj miru in jamstvo varnosti za vsako državo je v tem, ako živi v prijateljstvu s svojimi sosedi.

Sovjetska Rusija je dobila od Finske ozemlje, ki ga je hotela, finskega prijateljstva pa si ne bo pridobila nikdar in to je tragično za bodočnost v odnosih med obema državama.

Edino v čemer je sovjetska vlada kapitulirala pred Finsko je, da je sklenila mir z od finskega naroda priznano vlado, s katero se sprva sploh ni hotela pogajati in pustila pasti komunistično vlado Kuusinen v Terijokiju, katero je smatrala od 1. decembra 1939 dalje za edino upravičeno zastopnico finskega naroda. Verjetno je, da bi Sovjetska Rusija ne bila pustila pasti Kuusinen, ako bi bila finska armada poražena. — Treba je priznati, da se je Finska borila junaško. Dala je lep zgled malim narodom, kako je treba braniti svobodo. Kot socialisti pa moramo globoko obžalovati stotisoče žrtve, ki so padle tako na ruski kot na finski strani. Kajti te žrtve so v ogromni večini finski in ruski delavci ter kmetje.

Kaj sedaj?

Za mirovna pogajanja v Moskvi so vedeli v Londonu in Parizu prav tako dobro kot v Helsinkih. V Helsinkih je pritisкала za mir Švedska, v Moskvi pa Nemčija.

V Angliji in Franciji, pa tudi na Švedskem in Norveškem obžalujejo žrtve, ki jih je morala doprinesiti Finska na oltar miru.

Čujejo se pa tudi očitki na račun Norveške in Švedske, ki sta prepustili Finsko sami sebi. Res je, da bi Finska ne bila primorana skleniti takega miru, kot ga je, ako bi bila Švedska in Norveška odločeni priti Finski na pomoč, vsaj pa pustiti, da bi bila prišla tja pomoč iz Anglije in Francije. V tem slučaju bi se bila Finska lahko še dolgo branila.

Toda tisti, ki delajo očitke na naslov Norveške in Švedske, naj se vprašajo, kaj bi bili oni storili v enakem položaju. (Kar je vprašanje, ki ga ne bomo razpravljali.) Nihče se rad ne odloči za vojno, to je zadnja pomisel državnikov majhnih držav. Čim dalje odvrneš od sebe nesrečo, tem bolje.

Nekateri trdijo, da je sedaj Finska v enakem položaju, kot je bila Češkoslovaška po odcepitvi Sudetov in da bosta prišli kaj kmalu na vrsto Švedska in Norveška. Mogoče, mogoče pa tudi ne. Izgleda vsaj, da Rusija ne bo tvegala še ene vojne na severu.

Finska se bo sedaj posvetila delu in obnovi svojih razdejanih mest in vasi.

Stotisoče grobov to in onostran finko-ruske meje pa naj bo vsem resen opomin za bodočnost.

Mir med narodi naj počiva na prijateljstvu sosedov.

Koliko žrtev je zahtevala rusko-finska vojna?

Računajo, da je Sovjetska Rusija zgubila v vojni s Finsko pol milijona vojakov, in sicer četrta milijona ranjenih in obolelih, 250.000 pa mrtvih. Zgube Fincev pa znašajo 60.000 mož, od teh 30.000 mrtvih.

Ob obletnici zasedbe Češkoslovaške

sta po radiu govorila angleški zunanji minister Halifax in dr. Beneš.

Dne 14. marca je bila obletnica zasedbe Češkoslovaške. Ob tej priliki sta v angleškem radiu govorila angleški zunanji minister Halifax in dr. Beneš. Halifax je dejal, da imajo zavezniki trdo

voljo obnoviti Češkoslovaško. Poskusi Nemčije, da bi uničila gospodarsko in kulturno življenje Čehoslovakov, so se ponesrečili.

S. dr. Živko Topalović nam piše

S. dr. Topalovića smo opozorili na pisanje »Slovenca« v zadevi okrožnice glavnega odbora Socialistične stranke Jugoslavije o stališču socialistov do komunističnega gibanja, med katerima je potegnjena ostra črta ločilnica.

S. Topalović nas prosi, da opozorimo »Slovenca«, da je on (s. Topalović) nameraval sporočiti vsebino omenjene okrožnice javno socialističnim zaupnikom v Sloveniji, dne 18. II. na sestanku v Mariboru in naslednje dni še v ostalih večjih krajih v Sloveniji. Toda kakor je znano tudi »Slovenca«, s. Topalović ob tej priliki ni mogel govoriti. (Glej tudi članek »Što znači ovo iz Slovenije?« št. 168 »Nove Riječi« z dne 29. februarja, ki ga »Slovenec« še do danes ni ponatisnil.) Ker vsebine okrožnice stranke ni mogel niti ustmeno priobčiti povabljenim zaupnikom v Sloveniji, je bil mnenja, da jo bo še manj mogla »Delavska Politika«, pa je zato niti ni poslal v priobčitev. Tako so torej socialistični zaupniki v Sloveniji zvedeli o tej okrožnici — ne po njegovi in ne po naši krivdi — šele mesec dni pozneje.

Glavni odbor Socialistične stranke Jugoslavije pravi, da je vsled prijateljstva med Sovjetsko Rusijo in nemškim fašističnim režimom potegnjena ostra črta ločilnica med socialisti in komunisti po vsem svetu. Politika ljudskih front je politika preteklosti. Napad sedanjega režima Sovjetske Rusije na Finsko je še poglobil nasprotstva med socialisti in komunisti, ker so se socialisti po načelu pravice samoodločbe narodov in načelnem odklanjanju vsake napadalne vojne postavili na stran finskega naroda. Tudi v Jugoslaviji so prekinjeni vsi stiki s komunisti. Komunisti gredo brez-pogojno za parolami sedanjega moskovskega režima in mu slepo služijo. Socialisti pa so proti vsakemu režimu diktature, in to tudi v državah, v katerih bi imelo delavstvo večino, ker bi vsaka taka diktatura bila nazadnje vendarle diktatura nad proletarijatom.

Največje švicarsko mesto Curih — kjer kot znano vladajo socialisti — je v enem letu razdelilo pisateljem in pesnikom lepe nagrade v skupnem znesku nad 100 tisoč frankov (1 milijon dinarjev).

»Delavska Politika« ne dobiva nobenih subvencij, zato povarnaj naročnina takoj!

Anglijo stane vojna 1100 milijonov dinarjev dnevno

Angleški finančni minister je izjavil, da izda Anglija dnevno za vojsko, morarico, letalstvo in oboroževanje 4 milijone funtov sterlingov, za obrambne naprave, ukrepe proti letalskim napadom, plovbo in vzdrževanje cen življenjskim potrebščinam pa 1 milijon funtov sterlingov.

Te dni je bilo podpisano angleško vojno posojilo v znesku 66 milijard dinarjev.

Razbojnik Hace prijet

Kranj, 14. marca 1940.

Snoči po 22. uri je policija aretirala znane razbojnika Haceta. Hace se je vjel v past. Hodil je obiskovat svojega tovariša Strmoleta, stanujočega v Kranju, na Stari cesti št. 16. Detektiv Suc je opazil neznanca, ki je prihajal večkrat v Kranj z aktivno in črni očali ter zasledil, da obiskuje svojega tovariša na Stari cesti, ki se je v času zadnjega Hacetovega obiska že nahajal v zaporu. Ko je usodni večer Hace vprašal pri stranki Hervatina po tovarišu Strmoletu, je ta v dogovoru z detektivom poklicala policijo, Hacetu pa pustila čakati na Strmoleta. Na Hacetovo nemalo presenečenje sta se pojavila pri vratih stražnika Kremžar in Medle ter navalila nanj in ga zvezala. Prizor se najbrže ne bi bil odigral brez človeških žrtev, da Hacetu ni v tem hipu odpovedal revolver. Predno pa sta ga stražnika mogla zvezati, je potegnil iz žepa še en revolver ter obstrelil oba stražnika v nogo, stanovalca Hervatina pa v glavo. Vsi ranjeni so izven nevarnosti. Vsega skupaj je imel namreč Hace pri sebi štiri revolverje. — Vest o aretaciji Haceta se je razširila po mestu z veliko naglico in ljudje željni senzacij so drugi dan posegali po posebni izdaji »Gorenjca«. Med tem pa se aretacije nadaljujejo pri vseh sumljivih osebah, ki bi utegnile biti v »poslovni« zvezah s Hacetom.

Hace je pri zaslišanju priznal umor orožnika v Hajdini pri Celju, ostale umore, katerih ga obtožujejo, pa zanika.

Na vesti pa ima več vlomov, tatvin in slično.

Iz češke

Kava za Veliko noč. ČTK objavlja razglas predsednika vlade, da se bo izjemoma za Velikonočne praznike dobilo na živilske karte za čas od 18. marca do 14. aprila za vsako osebo po 40 g pražene kave. Razglas pa opozarja, da bo ta dodelitev samo izjemna, sicer pa ostane še naprej v veljavi prepoved prajenja in prodaje kave.

Prepoved kurjave v cerkvah. Vlada Protektorata javlja, da je vsled pomanjkanja kuriva prepovedano kuriti v dvoranah, kjer se zbira občinstvo v večjem številu, kakor tudi v parnih kopelih, cerkvah in podobno.

»Delavski pravni svetovalec«. V prostorih Združenih strokovnih organizacij je bila razširjena delavska pravna svetovalnica, v kateri so nameščeni pravniki dr. Vojtech Müller, dr. František Formanek in Jaromír Hlavaček, bivši urednik revije »Delovno Pravo«, ki daje članom strokovne organizacije dnevno pravne nasvete.

Dama in po svetu

Demokrati ne pojdejo z JRZ. »Trgovinski Glasnik« piše, da demokrati ne bodo nikdar šli skupaj z JRZ in zaključuje: »Že samo ime Milana Grola, kot predsednika demokratske stranke onemogoča sodelovanje z JRZ. Milan Grol ponavlja, da je za njega obstoj JRZ kot take program, proti kateremu se je treba boriti.«

»Večernikom« uvodničarjem priporočamo, da pri študiranju vprašanja, zakaj nista šli Švedska in Norveška v vojno na strani Finske, najprej prečistijo precej enako se glaseče vprašanje iz časa čehoslovaške krize v septembru l. 1938 in v marcu 1939. Ko bodo pošteno in možato odgovorili na to vprašanje, jim bo mnogo lažje najti tudi pravi odgovor v zadevi Norveške in Švedske. Vojno voditi na papirju je lahka stvar, samo da taki strategji se nobene vojne niso dobili.

Aretacije frankovcev v Zagrebu. Frankovci, ki predstavljajo hrvatski fašistični pokret, so zadnje čase zelo živahni in vodijo strahovito demagoško kampanjo proti dr. Mačku. Med seboj si niso čisto složni, ker se eni prištevajo med naslednike Gotov, drugi k Slovanom, le v boju proti HSS nastopajo skupno. Vsled njihovega razornega dela je zagrebska policija zaprla 26 njihovih prvakov, med njimi oba voditelja prof. Milana Budaka in dr. Buča.

Glavni upravni in nadzorni odbor »Merkurja« v Zagrebu je razpuščen in postavljen komisar Anton Jauk. Glavni odbor je bil izven linije Mačkovega gibanja, vendar pa v njem ni bilo nobenih ekstremistov.

Novi italijanski poslanik v Beogradu. Za italijanskega poslanika je bil za Beograd imenovan Francesco Mamelli. Doslej je služboval v Lizboni na Portugalskem.

Zedinjene države se resno pripravljajo. Kongres v Washingtonu je izglasoval kredit ameriški vladi za gradnjo 321 vojnih ladij in 1000 letal.

Zunanji ministri Litve, Letonske in Estonske se nahajajo v Rigi, kjer bodo imeli skupno konferenco.

Hrvatski književniki so pretekli teden posetili Ljubljano. Sprejeli so jih slovenski književniki, ki so priredili literarni večer, na katerem so hrvatski književniki čitali svoje duševne proizvode. Take prireditve je treba pozdraviti, ker nam omogočajo medsebojno spoznavanje na kulturnem področju.

Stoletnica rojstva slavista dr. Gregorja Kreka. Dne 8. marca je bilo sto let od rojstva graškega vseučilišnega profesorja Kreka. Krek spada med najpomembnejše slaviste. Umrl je l. 1905. Doma je bil v Čateni pri Javorju na Gorenjskem.

Jugoslovanskih poljskih delavcev letos ne žele v Nemčiji. Lani je bilo pri poljskem delu zaposlenih v Nemčiji okoli 15.000. Kakor sedaj javlja hrvaška banska uprava, Nemčija po obvestilu nemškega ministra dela ne reflektira na jugoslovanske poljske delavce. Zaradi vojne bo Nemčija letos rabila okoli 30.000 poljskih delavcev iz Italije.

Tovarne za celulozo. V Dravski dolini osnuje industrijec R. Deutsch novo tvornico celuloze. Ta tvornica ima namen preskrbovati novo Huterjevo tvornico v Rušah s celulozo za umetno svilo. To bo tretja tvornica celuloze, ker je lani I. Bonač iz Ljubljane drugo ustanovil v Krškem. Stara (prva) tvornica pa je Vevče-Medvode pri Ljubljani.

Tudi z lovom ostane vse pri starem na Hrvatskem. Predno je bila vzpostavljena banovina Hrvatska, so agitatorji HSS na shodih po deželi mnogo govorili tudi o novi ureditvi lova

oz. lovskih pravic. Povdarjali so, da bo lov pripadal kmetu in ne več meščanom, in da torej lovišča ne bodo šla več na dražbo. Ko je nastala banovina Hrvatska, so kmetje ponekod na mah postali lovci in čim se je v nedeljo prikazala mestna gospoda s puškami na ramah, so jo napadli in napodili. Tako se je polagoma iz lova na divjačino razvil lov na zakupnike lova in nedeljske lovce od strani kmetov. Sedaj je banska uprava morala s posebnim razpisom opozoriti javnost in vse občine, da zakon o lovu velja še naprej in da bodo tudi v bodoče smeli loviti oz. streljati zverjad samo zakupniki lova.

Nezadovoljni hrvaški vseučilišni profesorji so sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo izboljšanje plač.

Iz tekstilne industrije. Jugoslovanski tekstilni industriji so poslali v Anglijo svoje zastopnike zaradi dobave surovin za industrijo.

Tekma tujih držav na kulturnem področju v Jugoslaviji. Odkar je vojna v Evropi, opazamo v Jugoslaviji, da se razne države, ki se bore za vpliv pri nas, poskušajo tudi na kulturnem polju. Vsak mesec imamo kakšno razstavo knjig, enkrat nemško, potem italijansko, pa zopet francosko. Te dni pa sta prišla na gostovanje nek nemški gledališki ansambl z opero »Nibelungen-Ring«, ki so jo igrali v Beogradu, dočim je skoro istočasno obiskala Zagreb slovenska »Comédie Française«. Prav te dni pa je bila v Zagrebu tudi prireditelj Monakovske akademije v društvu prijateljev Nemčije.

Opozorilo vsem pečarskim in keramičnim delavcem! Ker se nahajajo pečarski in keramični delavci v Beogradu v meznem gibanju za novo kolektivno pogodbo, zato prosimo in pozivamo vse tukajšnje in okoliške pečarske in keramične delavce, da naj nikar ne hodijo v Beograd na delo, ker bi s tem le otežkočili upravičeno borbo tamošnjih delavcev. — Zveza stavbinskih delavcev, podr. Maribor.

Velik požar je uničil hrvaško vas Salopek pri Ogulinu. Zgorelo je 18 hiš in 22 gospodarskih poslopj, 22 družin je brez krova.

Zaplenjena radiostanica v Švici. Listi poročajo, da so imeli »komunisti« (najbrže špijoni) radiostanico, da so z njo motili francoska radijska poročila v nemščini. Interes na takih motivah more imeti le špijon.

Pri volitvah odborov delavskih strokovnih organizacij na Švedskem so bili izvoljeni za funkcionarje izključno pristajši amsterdamske strokovne internacionale, ki so obenem pristajši socialnodemokratske stranke.

Posvetovanja turških in angleških poveljnikov. V turškem vojnem in zunanjem ministru so imeli te dni angleški in francoski poveljniki zračne flote dolgo konferenco.

Ruski zunanji komisar Molotov 50 let star. Molotovu je čestitila k jubileju nemška vlada po svojem poslaniku v Moskvi.

Hitler je čestital papežu ob obletnici kronanja za papeža.

Sumljive potopitve ladij. V pristaniščih velikih obmorskih mest je bilo po vojni nagomilanih cela vrsta trgovskih ladij, ki so bile radi starosti stavljene izven prometa. Sedaj jih lastniki zopet spravljajo v promet in seveda visoko zavarujejo. Tak parnik se potem na morju potopi in lastnik dobi zanj visoko zavarovalnino, vsekakor pa mnogo, mnogo več, kot pa bi dobil, ako bi bil ladijo prodal za staro železo. — Sumi se, da se največ teh ladij potopi prostovoljno. Lastnik parobroda se dogovori s kakšnim podležem, ki uredi vse potrebno, da ladija zgine v valovih s posadko vred. Reši se samo eden ali dva, ki potem pričata v interesu lastnika. Da bi se ne zvedelo resnice o potopitvi, morajo pa ostali mornarji v hladni grob. Marsikatera potopitev, ki se pripisuje junaškim podmornicam, gre na škodo teh temnih elementov. Človeška družba pozna res strahovite hijene.

Posvetovanje pravoslavnih cerkva na Balkanu bo te dni v Dubrovniku.

Predsednik vlade protektorata dr. Hacha je poslal brzojavni pozdrav Hitlerju ob obletnici vkorakanja nemške vojske na Češko.

Zane Grey:

82

Mož iz gozda

»Kaj pravite o Rangerju?«, je nadaljevala Bo. »Jaz bi ga kupil na mestu, ako bi ga le mogel.« »Gospod Las Vegas, ste pač prepozni«, je pojasnila Helen, med tem ko je stopila naprej in položila roko na konja. »Ranger je moj.«

Dale je pogladil odejo, jo zložil ter vrgel konju na hrbet, potem pa je z enim samim močnim zagonom namestil sedlo na pravem mestu.

»Najlepša Vam hvala za žival«, je rekla Helen mehko.

»Dam Vam ga od srca rad in zelo me veseli«, je odvrnil Dale, in ko je s svojo močno roko spretno zadržal podpas, je nadaljeval: »Tako, sedaj je pripravljen za Vas.«

Pri teh besedah je položil svojo roko preko sedla in pogledal Helen, ki je stala pred njim, trepljajoč in božajoč Rangerja. Helen se je čutila močno in mirno, kot ženska, ki je v posesti svoje in njegove tajnosti ter je vzdržala Dalejev pogled. Tudi on je izgedel zbran, toda bronasta barva njegovega obraza se je zdela za spoznanje bolj blede kot sicer.

»Ne morem se Vam dovolj zahvaliti, — nikdar ne bom v stanju, poplačati dolga, — uslug, ki ste jih izkazali meni in moji sestri.«

»Prosim Vas, da tega ne poskušate resno«, je odvrnil Dale. »Moja uslužnost, ki sem Vam jo bil izkazal, kakor pravite, mi je mnogo koristila.«

»Ali pojdite z nami v Pine?«

»Ne.«

»Toda prišli boste skoro.« »Ne tako kmalu, mislim«, je odgovoril in odvrnil svoj pogled od nje.

»Kdaj?«

»Pred pomladjo najbrž ne.«

»Pomlad? ... Do pomladi je še dolgo. Ali me ne bi hoteli že poprej obiskati?«

»Ako bom le mogel priti v Pino.«

»Vi ste mi prvi prijatelj, ki sem ga bila srečala na zapadu«, je rekla Helen resno.

»Našli si boste še več prijateljev, — in, mislim, da boste skoro tudi na enega pozabila, — ki ste ga nazvala moža iz gozda.«

»Svojih prijateljev nikdar ne pozabim. Vi pa ste — Vi pa ste moj največji prijatelj, kar sem jih kdaj imela.«

»S ponosom se bom tega spominjal, —

»Toda ali boste pa tudi res mislili na to, — ali mi obljubite, da boste prišli v Pino?«

»Mislim.«

»Hvala Vam. Potem je vse dobro ... Zdravstvujte prijatelj moj.«

»Zdravstvujte«, je rekel in ji segel v roko. Njegov pogled je bil jasen, topel, lep in vendar se je v njem zrcalila žalost.

Auchinclossov močen glas je prekinil čarobnost teh trenutkov. In sedaj je videla Helen, da so bili ostali med tem že v sedlih. Bo je pojezdila tesno k skupini; njen obraz je bil resen in srečen vse obenem, ko se je poslavljala od Daleja. Natovorjeni osli so se že zibali proti zelenemu pobočju. Helen je bila poslednja, ki se je zavihtela v sedelo, Roy pa poslednji, ki je zapustil lovca, Pedro je oklevajoč sledil.

Veselo prepevajoč je krenil spreved po rjavi stezi pod temnimi smrekami navzgor. Helen se je brez dvoma počutila srečno, toda v njenih prsih se je naselila bolečina.

Spomnila se je, da pot na sredi pobočja napravljajo ovine in vodi na nek skalnat previs. Trajalo je dolgo, toda končno so dospeli do tega mesta. Z uzdo je usmerila Rangerja tja, da se je mogla še enkrat ozreti na rajski travnik.

Pod njo je ležala, temno zelena in svetlo zlata globel, speča pod zahajajočim soncem, krasna, divja in samotna. Potem je zagledala Daleja na odprtem prostoru pod borovci. Pomahal ji je. In ona mu je vrnila pozdrav.

V tem trenutku jo je dohitel Roy in zaustavil svojega konja. Pomahal je s svojim sombrerom in zakričal, da je šlo skozi ušesa; odmev se je čudno odbijal od skale do skale.

»Prav gotovo Milt od sedaj ni vedel, kaj se pravi biti sam«, je glasno pomislil Roy. »Toda sedaj bo vedel.«

Ranger je sam od sebe pričel stopati dalje, zavil je s skalnate police v smrekov gozd. Rajski travnik je izginil Helen izpred oči. Ure in ure je že jezdila po stezi, v senci in dišečem vzdušju, videla je lepoto divjine v njenih pestrih barvah, slišala mrmranje in šumenje voda, toda ves čas jo je obletavala misel na sladko, pomembno spoznanje, da jo ta lovec, ta čudoviti mož iz gozda, tako izkušen v življenju in naravi, pa tako tuj za človeške občutke, oddaljen in poln moči kot elementi, ki jim je imel zahvaliti svoj značaj, ljubi in da se tega sam ne zaveda.

(Dalje prihodnjič.)

Iz naših krajev

HRASTNIK

IZ REDNE SKUPŠČINE BRATOVSKESKADNICE

Prošlo nedeljo, dne 10. t. m. se je vršila v rudniški čakalnici skupščina novoizvoljenih delegatov krajevne Bratovske skladnice.

Iz poročila upravnega odbora je bilo razvidno, da so se dohodki vseh blagajin v okviru Bratovske skladnice močno dvignili, kljub temu pa so še vendar nezadostni za kritje tekočih obveznosti, kar velja zlasti za pokojninsko blagajno, katere pri nas še dolgo ne bo aktivna, zlasti pa ne ob sedanjih metodah sanacije, ki je bolj krpanje, kot sanacija.

Po svojih rezervah je posegla tudi bolniška blagajna, toda le za malenkosten znesek, gre za kritje gotovih večjih izdatkov v pretečenem letu. Ostale blagajne so aktivne.

Po poročilu je bila razprava o predloženem računskem zaključku, v katero so posegli v imenu delegatov izvoljeni na listi »Zveze rudarjev« ss. Kladnik, Salamon Alojz in Tanšek Alojz. S. Kladnik Rudolf je omenjal zlasti popolnoma nezadosten znesek predviden za zobozdravljenje, ki znaša okrog 21.000 din ali 3,05 odst. celotnih izdatkov bolniške blagajne. Predlagal je, da se ta znesek dvigne vsaj na 5 odst.

Nadalje je predlagal, da naj bi se v tem letu poslalo na letovanje otroke v večjem številu kot lansko leto. Isto velja tudi za rekonvalescente, prav posebno pa še za one številne rudarje, ki bolehalo na revmatičnih obolenjih. Izmed katerih bi se izbralo najtežje slučaje izmed jih poslalo v zdravilišča.

Odgovoril mu je predsednik, ravnatelj g. Droč, ki je omenjal, da gornjim predlogom nikakor ni nasproten, vendar pa se tozadevno ne more zavezati za nikak določen znesek, temveč naj bi se o tem odločalo le od slučaja do slučaja, kakor bi pač kazala razpoložljiva sredstva blagajne. S. Salamon je omenil željo članov, da bi se k zdravljenju zobovja pritegnilo še drugega zobozdravnikarja v Hrastniku. g. dr. Dolanec, ki je tudi že pričel s privatno zobozdravniško prakso. Z njim naj bi se sklenila enaka pogodba kot z g. dr. Vidmarjem. Svoj predlog je utemeljil s tem, da bi oš prosi izbiro zdravnikarja imela dobiček blagajna, ki bi v tem slučaju bila še bolj gotovo kot dosedaj, da bodo vsa dela izvršena res prvotno.

G. predsednik je obljubil, da bo tudi v tem oziru storil vse potrebno, da se želji članstva ugoditi. S. Tanšek je omenil kritičen položaj naših upokojencev in rentnikov, čijih prejemki se niso dvignili, kljub tako občutni dragini. Zato za paro. Apelira na predsednika, naj bi preko Glavne bratovske skladnice ter rudarskega glavarstva izposloval čimprej subvencije iz fonda za sanacijo pokojninskih blagajin v Beogradu. Slučajno navzoča predstavnik g. dr. Kubias za rudarsko glavarstvo in dr. Dular za Glavno bratovsko skladnico v Ljubljani sta tudi zatrdila, da je s strani teh inštitucij ukrenjeno vse za čim ugodnejšo rešitev tega, tako perečega vprašanja. Zlasti se je tozadevno zelo povoljno izrazil g. dr. Dular, kot zastopnik Glavne bratovske skladnice v Ljubljani.

Tako so storili naši sodrugi v polni meri svojo dolžnost do zavarovancev, o uspehih ali neuspehih bomo pa še poročali.

K besedi se je oglašil tudi zastopnik »narodnih«, ki je izjavil, da bi tudi oni imeli k računskemu zaključku kaj pripomniti, ker pa niso imeli doslej v tej ustanovi nobenega zastopstva (kar pa ni res, imeli so ga celo v upravnem odboru in sicer enega odbornika, ki je bil izvoljen na njihov skupni listi pred tremi leti, ko sta se zvezali NSZ in JSZ), tudi nimajo nobenega pregleda čez poslovanje tega socialnega zavarovanja. Zato prosi predsednika, da jim postreže s podatki za prejšnja leta. Lepi zastopniki delavstva! Namesto da konkretno povedo svoje predloge, kako uresničiti na primer ono, kar so malo prej obljubljali in obsojali druge, zakaj niso tega storili, pa molče kot grob, čim stopijo na realna tla. G. predsednik jim je odgovoril tako, kot bi jim nihče drugače odgovoriti ne mogel. Da, da, tako se otepa demagogija, ki so jo vršili agitatorji za listo narodnih.

Pri volitvah za upravni odbor pa so bili izvoljeni sledeči: za »Zvezo rudarjev« ss. Bedenik Ivan in Tanšek Alojz, za NSZ Drakslar Blaž in Rešek Ivan, za JSZ Napret Jurij in Ramšak Viljem.

Ožji odbor pa je izvolil za podpredsednika kraj odbora Napreta Jurija (JSZ), za katerega so bili oddani tudi glasovi NSZ.

Torej roko v roki dosledno proti »Zvezi rudarjev Jugoslavije«. Polemiko o tej izvolitvi prepustimo rudarjem samim!

Pripominjamo še, da se zastopniki »Jugoslovanske strokovne zveze« niso oglašili niti enkrat k debati, kar je tudi značilno. Mnogo grmenja malo dežja! — Družnost!

ZAGORJE OB SAVI

Gostovanje Mrakove gledališke skupine. — V nedeljo, dne 17. t. m. ob 6. uri zvečer gostuje v »Zadružnem domu« na Lokah Mrakovo gledališče iz Ljubljane. Gostje bodo uprizarili Mrakovo meščansko tragedijo »Stari Rimljan«. Delo, ki v petih skrajno razgibanih slikah prikazuje tragičen razpad ljubljanskega meščanskega doma, je bilo uprizorjeno že večkrat v Ljubljani z izrednim uspehom tako pri kritiki kakor pri občinstvu. Torej jutri vsi v »Zadružni dom«. Cene vstopnicam običajne.

LJUBLJANA

Obiski v ljubljanskih bolnišnicah bodo omejeni. V ljubljanskih bolnišnicah nameravajo omejiti obiskovanje bolnikov na dva dni v tednu. V zavodih, kjer je stotine bolnikov, so vsakodnevni obiski sorodnikov, znancev in kopice otrok itd., res neprimerni. Motijo bolnike, službeno osebje in prav pogostoma slačo vplivajo na zdravljenje bolnikov. Mnogo obiskovalcev, izvzemši svojce, obiskuje bolnike iz gole radovednosti, kar je neprijetno tudi bolnikom. Potrebne nujne informacije pa lahko dobi vsak svojec tudi pri uradih zavoda.

»Pester večer«, ki ga je priredila 6. t. m. v Mestnem domu »Vzajemnost« iz St. Vida nad

MARIBOR

Sodrug Gajšek Simon umrl

V petek, dne 15. t. m. je na svojem stanovanju v Kejžarijevi ulici 9 umrl stari borec za delavske pravice s. Gajšek Simon, upokojeni vlakovodja. Pokojni je umrl v 72 letu starosti in je že dalje časa bolehal. Življenje pokojnega sodruga je bilo ozko povezano s socialističnim delavskim gibanjem, kateremu se je pridružil že v zgodnji mladosti in ostal zvest pobornik za del. pravice vse do svoje smrti. Pravtako se je deset in desetletja udeleževal v železniški strokovni organizaciji, v katero se je včlanil takoj, ko je stopil v železniško službo. Udeležil se je vseh stavk in bojev, ki so jih vodili železničarji za svoje pr-

Občni zbor »Glasbenega društva železniških delavcev in uslužbencev« preložen. Radi nenadne smrti društvenega predsednika s. Simon Gajška je občni zbor, ki bi se moral vršiti v nedeljo, dne 17. t. m. v dvorani hotela »Orel« preložen na nedolgočas. — Odbor.

Agilna hitata funkcionerja. Nek industrialec je pripovedoval, da ga je zaprosil nek njegov znanec, tovarnar v Nemčiji, za majhno količino nekega predmeta, ki ga naprošeni tovarnar izdeluje v svoji tovarni, dočim se v Nemčiji ne dobi drugače kot na nakaznice. Toda zaproseni industrialec je izjavil, da tej prošnji svojega dobrega znanca ne bo ugodil, ker se boji, da bi angleška opazovalna služba zvedela za to neznamito pošiljko in bi mu odvzela dovoljenje za uvoz surovin, ki jih mora dobiti po morju preko Sušaka ali Trsta iz prekomorskih dežel. Kajti Angleži dopuščajo uvoz surovin v našo državo samo za tiste trdnjke, za katere je znano, da ne trgujejo z Nemčijo.

1 din urne mezde v tekstilni tovarni. Pred kazenskim sodnikom okrogneja sodišča se je vršila večera razprava proti nekemu delavcu iz tovarne »Vunatex« v Majšpergu pri Ptuj, ki je last g. Kubricht in tovarnarja Novaka, radi suma tatvine blaga. V svojo razbremenitev je predlagal obtoženi delavec kot prič neko delavko, ki bi naj potrdila, da je v tovarni nered pri vklijevanju prodanega blaga. O tej priči pa se je že pred zaslišanjem izrazil zastopnik tovarne »Vunatex«, da je baje imela nek konflikt s tovarno. Delavka je bila potem zaslišana kot prič in je potrdila o tistem neredu, kakor jo je obtoženi delavec predlagal. Ko pa je zagovornik delavca dr. Reisman vprašal pričo, kakšen spor je imela s tovarno, je povedala delavka, da je imela samo 1,50 din mezde na uro, pa še to so ji hoteli znižati na 1 din na uro in to že lani, torej v času veljavnosti navedbe o minimalnih mezdah, ko bi morala imeti najmanj 2,75 din na uro. Ker za 1 din na uro ni hotela in mogla delati, je raje odšla. V sodni dvorani je bila navzoča cela vrsta odvetnikov in drugega občinstva ter je nastalo splošno zaprepačenje. Navzoči kar niso mogli verjeti, da bi bilo kaj takega mogoče. — Razprava je bila na to preložena, da se zaslišijo še druge priče o zatrevanih nerednostih v tovarni »Vunatex«. Obtoženi delavec je trdil, da plačuje tovarna delavke še sedaj komaj z 1,50 din na uro in bi bilo dobro, če bi se zato zanimalo sresko načelstvo v Ptuj, ter uvedlo postopek in preiskavo v smislu navedbe o minimalnih mezdah.

San-Josejevega kaparja zatirajo. *Zadnje dneve prihaja mnogo Mariborčanov na Lebarje, kjer si ogledujejo opustošene nasade.

Pri nekaterih posestnikih v Koserjevi ulici so izsekali dobesedno vse sadno drevje, lepotočno grmičevje, celo vrbo žajujko, da radikalno uničijo tega groznega uničevalca. Vendar se nam zdi, da uporabljeno sredstvo ni edino sredstvo za doseg smotra; nar se ne bi dalo z obrezovanjem in brizganjem doseči isti uspeh? V tem oziru bi si želeli od merodajnih kak poduk.

Nakaznice za bencin so bile izdane zopet samo v srbohrvaščini.

Kako se je podražilo blago, je razvidno najbolj iz izjave, ki jo je podal v četrtek pri kazenski razpravi na okrognem sodišču ravnatelj tekstilne tovarne »Vunatex« iz Majšperga pri Ptuj, ki tudi izdeluje blago za obleke in suknje. Na tozadevno vprašanje je ravnatelj povedal, da je stalo blago, iz katerega je imel ravno oblečeno suknjo, lansko leto še din 150, sedaj pa že najmanj din 300 meter. Če so res cene že pri domačem blagu tako poskočile, kakšna mora biti razlika šele pri uvoženem, ko se je prevoz po ladjah tako zelo povišal?

Ljubljano, je zelo dobro uspel. Vse točke so bile gladko izvajane in so naletele pri gledalcih na zaslužno priznanje. Deklamacija protivojne pesmi »Klic žene človeštvu« in igranje marša »Pastir Kostja«, s katerim je tamburaški zbor prireditev zaključil, se je moralo celo ponoviti. S svojim programom in nastopom so šentvidčani ponovno dokazali, da dobro pojmujejo naloge kulturnega dela. Škoda je le, da se niso zavedali svoje naloge premnogi ljubljanski sodrugi — dvorana je bila namreč slabo zasedena. To na nastopajoče sodruge gotovo ni moglo povoljno vplivati.

Kot soustanovitelj »Glasbenega društva železniških delavcev in uslužbencev« je bil pred 8 leti izvoljen za predsednika društva in s svojo agiliteto in požrtvovalnostjo znatno pripomogel k lepemu napredku železničarske godbe, ki mu bo v nedeljo svirala žalostinke v poslednji pozdrav. Socialistično delavsko gibanje je s sodrugom Gajškom izgubilo enega izmed svojih najboljših sobojevnikov in mu bo ohranilo trajen spomin. Težko prizadetim svojcem izrekamo naše iskreno sožalje!

Anonimna grozilna pisma je baje prejel šentpeterski župnik g. Zalar, ker se je na protestnih shodih, ki jih je prirejala košarka občina proti mariborski občinski upravi, ki ni hotela priznati Košakom enega dela davkov tekstilne tovarne Rosner, ostro izrekel proti sedanjim večini v Mariboru občinam svetu. Kakor smo že poročali, »Slovenec« ni objavil izjavljani župnika Zalarja, pač pa je te dni zaključil debato o tem vprašanju, ki je njegovim somišljenikom postala že precej neprijetna, z grožnjo, da se bo meja med Mariborom in Košaki regularila potom banske uprave, ako ne bo kar vsa občina vključena v mestno pomeje. Vsekakor je značilno, da nekateri gospodje v Mariboru kaj radi grozijo svojim nasprotnikom, omenjena anonimna grozilna pisma pa pričajo, da z grožnjami ne štedijo niti napram svojim pristašem, ki se drznejo oporekati. Glede priključitve Košakov je pa stvar taka, da se lahko izvrši le s pristankom večine občanov, ki se morajo izreči za priključitev.

Vžigalnik, ki ga niti finančni organ ne more zapleniti. Prijatelj našega lista nam piše: Te dni sem šel po Slovenski ulici. Na hodniku v bližini avtomatskega bufeta je sedel na nekem kovčegu majhen možanec neke izpod Polihorja v Dravski dolini in si basal svojo pipo. Ko je bil gotov, je vzel iz žepa veliko povečalno steklo, in ker je bil sončen dan, je vjel sončne žarke v žarišče ter v par sekundah prižgal tobak. Brž je bilo par radovednežev, okrog njega, ki so se zadovoljno muzali, češ: »Tega vžigalnika pa še finančni organ ne more zapleniti.« Polihorski možanec jo je pa le pogrugljal.

Te dni so položili telefonski kabel v našem mestu in je upati, da bo sedaj telefonske mizerije konec, zlasti pa, da bodo dobili priključek na telefonsko omrežje vsi oni, ki so ga že toliko časa zaman zahtevali. Pravilo pa, da ima avtomatska centrala prostih samo še 200 števil.

Lokomotiva je povozila vratarja na koroškem kolodvoru, 57 letnega Filipa Berlota. — Nesreča se je zgodila ob priliki premika v jutranjih urah, dne 15. marca.

Ponesrečila sta se pri uradni vožnji na moločiku policijska uradnika Udovič in Rozman. Vrglo ju je na nek kup gramoza na državni cesti v Košakih.

Koncert »Akademskega pevskega zbora« iz Ljubljane se bo vršil v soboto, dne 16. t. m. s pričetkom ob 20. uri v »Sokolski dvorani«.

Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim uravničnim svojcem vrši v neodložljivih primerih in v odsotnosti pristojnega rajonskega zdravnika v nedeljo, dne 17. marca g. dr. Zirnagst Teobald, Maribor, Kralja Petra trg 3-1 in na praznik dne 19. marca g. dr. Pogrnje Stanko, Maribor, Tyrševa ulica 14-1.

Narodno gledališče. Petek, 15. marca: zaprt. Sobota, 16. marca, ob 20. uri: »Gejša«. Premiera. Nedelja, 17. marca ob 15. uri: »Neupravičena ura«; ob 20. uri: »Gejša«.

PREVALJE

Po zakonu o zaščiti države so bili obsojeni pred okrognim sodiščem v Mariboru Karel Doberšek, učitelj v pok. iz Prevalj na štiri mesece zapor, Vavče Matevž, delavec iz Guštanj na 3 mesece zapor ter posestnika Benno Kotnik in Adolf Kranberger vsak na tri mesece zapor pogojno na dve leti, ker so podpisali letak »Vsemu delovnemu ljudstvu Slovenije«. Glede ostalih točk obtožnice so bili oproščeni. Doberšek in Vavče sta bila izpuščena na svobodo in bosta ostanek kazni odsedela pozneje.

Za starejšino okrajnega sodišča v Prevaljah je imenovan sodnik okrajnega sodišča v

KRANJ

Slika socialnih razmer. Dočim je smotreno delovanje protijetičnega dispanzerja razveseljivo, nas na drugi strani s skrbjo obdajajo številke, ki se nanašajo na ugotovitve jetičnih obolenj. Iz delovanja dispanzerja je razvidno, da je bilo 1651 prvih pregledov in pri teh pregledih se je odkrilo 46 slučajev odprte tuberkuloze, 28 slučajev zaprte tuberkuloze, 19 slučajev zaprte pneumo, 39 slučajev sumljivih tuberkuloze in 4 slučaje tuberkuloze drugih organov. Poleg teh pa je treba upoštevati vsa ona številna obolenja, ki jih dispanzer iz prejšnjih let svojega delovanja vodi v evidenci. To je vidna slika slabih socialnih razmer, v katerih živi delovno ljudstvo. Borba za povišanje med delavcev do tiste višine, da bi vsak delavec lahko kril zdravniško predpisani eksistenčni minimum, je čisto upravičena, če hočemo imeti zdrav in tudi zadovoljen narod. Zdravniki sami čestokrat poudarjajo, da je to najbolj uspešno sredstvo proti jetiki. Tudi ne-higijena stanovanja so v večini slučajih posledica slabih socialnih razmer. Ponekod jetični bolniki v tesnih in nezračnih stanovanjih ogrožajo vso družino.

Gospodarski sistem, ki sloni na kapitalističnih načelih, ne more prinesiti boljših socialnih razmer. Boj kapitalista-posameznika za štiti ali ne biti je v brezobzirnem izkoriščanju delovne sile. Kapitalizem, naj že bo katerikoli, ne pozna parole: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe! Kapitalizem ima edini cilj: čimvečje izkoriščanje delovnih množic v svrhu rasti svojega kapitala, ki ga kopači v brezmejnost. V tem svojem stremljenju gre preko človeških trupel in se ne ozira na bedo in skrb posameznika.

Prosvetni popoldan priredi pevski odsek »Vzajemnosti« v nedeljo, dne 17. marca ob 16. uri v »Čankarjevem domu«. Na sporedu je: pozdravni govor, nastop mešanega pevskega zbora, solospjevi, deklamacije in igra enodejanka. — Vabimo delavstvo, da se te prireditve udeleži.

Redni občni zbor ima SDSJ na praznik 19. marca ob 15. uri v »Čankarjevem domu«. — Dolžnost slehernega člana je, da se občnega zbora udeleži in da pride točno ob določen uri.

Vsakovrstne obleke in blago za obleke v veliki izbiri priporoča znana trgovina pri ALBINU JAZBECU V KRANJU.

LAŠKO

Zopet povišane cene mesu. Naši mesarji so zopet povišali cene mesu od din 10 na din 12. Ne razumemo, kaj jih je napotilo k temu. Rudarji, tekstilci in državni nameščenci so že tako do skrajnosti gmotno izčrpani, da se nekaterim živlom sploh odpovedujejo. Veleme-sarjem, ki po cele vagone živine pošiljajo v Nemčijo in Italijo, pač ni potreba še večjih dobičkov.

ŠT. VID NAD LJUBLJANO

Prireditev naše »Vzajemnosti« v Ljubljani. V sredo, dne 6 t. m. je naša »Vzajemnost« priredila v Ljubljani pester večer. Da bi za to prireditev zvedelo čim več ljudi, so že zadnje dni februarja naši sodrugi v prostih urah nalepljali po raznih krajih letake, ki so vabili na pester večer. Že čez dva ali tri dni pa so bili naši letaki preplepljeni z letaki, ki so vabili na neko prireditev tukajšnjega »Fantovskega odseka«, ki se je vršila 10. t. m. Na takšen način so torej skušali ovirati naše delo. Ker je ta način »kulturnega delovanja« za nas nesprejemljiv, smo na seji dne 4. marca obravnavali, kaj bi ukrenili, da bi tudi naši nasprotniki uvideli, da je njihovo početje nekulturno. Najenostavnje bi bilo vrniti milo za drago, to je, potrgati ali prelepiti njihove letake. Toda ta način »maščevanja« smo vsi odklonili. Nek sodrug je predlagal, naj pošlje društvo »F. O.« pismen protest, končno pa je zmagal predlog, da bi nalepili pod vsak preplepljen letak dva nova.

»Napredek in prosveta, to naša bo osveta.«

JESENICE

Že danes opozarjamo na gostovanje »Vzajemnosti« iz St. Vida nad Ljubljano, ki bo dne 17. marca ob 15. uri predvajala starofrancosko ljudsko igr »Burka o jezičnem dohtarju«, ob 20. uri pa krasno Nušičevo igr »4. del. »Pokojnik«. Predstavi bosta v dvorani »Delavskega doma« (Jesenice-Fužine). Vstopnice so v predprodaji v trafik Rant (pri kinu »Radio«).

Zvočni kino »Radio« predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) krasen velfilm »Greh mladosti«, s Polo Negri v glavni vlogi. Med dodatki tudi zvočni tekni, dalje tekni o pogrebu Ljube Davidoviča ter risana šala Popaj. — Za Jožefovo sledi krasen češki film »Velika skušnjava«.

KOROŠKA BELA

Občinski odbor občine Koroška Bela razpuščen. V sredo, dne 13. t. m. je bil izročen v roke podžupana občine Koroška Bela, g. ... obloži odlok, s katerim se občinski odbor občine Koroška Bela razpušča. Kot vzrok temu razpustu se navaja prekoračenje delokroga, ki je ... Istočasno so bili imenovani v novo upravo ... Erlih Janez, kot predsednik, Šoberl Rafaq, Smolej Valentin, Onič Maks, Zaveljica Franc in Noč Albin pa kot člani uprave. Proti temu odloku je vložena pritožba.

Za pomlad

dospeli klobuki v najnovejših oblikah, plašči iz balonske svile, športne kape, triko srajce, kravate ter damsko perilo, bluže, nogavice itd. kupite najugodnejše v modni trgovini

Nizke cene! *, Kvalitetno blago!

August Hedžet, Maribor Aleksandrova 9

Halo! Halo!

Največja izbira spomladanskega blaga v angleški in češki kvaliteti, po znano najnižjih in še starih cenah za damske in moške obleke, plašče, kostume, hubertuse, oficirske, železnič. in financ. uniforme, dobite samo v **Krojaške potrebščine!**

Velika odprodaja ostankov!

Češkem magazinu, Maribor pri glavni policiji

ČRNA—MEŽICA

IZID VOLITEV V BRATOVSKO SKLADNICO
Kakor pri volitvah obratnih zaupnikov, tako je tudi pri volitvah v bratovsko skladnico »Zveza rudarjev Jugoslavije« dobila dvotretninsko večino.

Volilnih upravičencev je bilo 1001, volitev se je udeležilo 572 volilcev. ZRJ je dobila 383 glasov, NSZ 187 glasov, neveljavna sta bila 2 glasova. ZRJ pripade 38 delegatov in NSZ 19 delegatov.

»Nova Pravda« bi priporočali, naj bi malo bolj pazila, da jim se tukaj tiskarski skrat ne napravi toliko zmešnjav, kakor ji je v št. 10 z dne 7. marca pod člankom »Mežica«, da je sebi oz. NSZ pripisala tisto število zaupnikov, kakor jih je pripadlo ZRJ in da tudi tega ni vedel, da smo pri nas rudarji ne pa kovinarji. »Nova Pravda« je res neke vrste nova pravda, prav posebne vrste pravda, da je ni vsak vešč, kdor ne pozna njenih intrig. Kdor je prečital omenjeni članek, mora imeti salamsko dober laboratorij, da dobi približno analizo, na podlagi te velike zbirke zmešanih pojmov. Članek govori o slovenskem delavstvu, kot da bi Mežica ne bila v Jugoslaviji, oz. v Dravski banovini in da se mu gre za manjšinsko vprašanje. Priporočali bi piscu omenjenega članka, da se malo potrudil med socialiste in prepričal se bo, da so vsi slovenski delavci in da se tega tudi zavedajo. Slovenci smo od rojstva in s tem je za nas socialiste to vprašanje rešeno. Zato nam ni treba tega še posebej ob vsaki priliki poudarjati, to morajo samo tisti, ki si tega niso docela sigurni. Pri volitvah obratnih zaupnikov in delegatov bratovske skladnice se je šlo za strokovna in socialna vprašanja, ki se tičejo vsega delavstva, zaposlenega pri tem podjetju in zavarovanega pri tukajšnji bratovski skladnici brez razlike. Tudi kolektivna pogodba ne sme deliti delavstva po njegovem političnem prepričanju. Če je volilni boj razdvajal imenovani organizaciji, naj sedaj v interesu splošnosti preneha. Sedaj nas čaka delo! Upoštevati se morajo želje vsega delavstva — brez razlike. Tako smo delali mi do sedaj in tako bomo delali tudi v bodoče, čeprav se bo še kakšen

naivnež zaletel v nas z očitki, da smo njegove inicijative izrabljali v svojo korist. Toda tega nam ne more nihče dokazati. Tudi se nismo s svojim delom še nikdar bahali. Ne tiče pa se vas, ako si še nismo mogli zgraditi delavskega doma in če bi ga bili zgradili, tedaj bi se šele zaletavali v nas. Kar se pa tiče »kulturna žarišča«, pa nam zadošča prostor, katerega točasno zasedamo tako v Mežici, kot tudi v Črni. Sicer pa danes niso časi za to in izkušnje nas uče, da čebelnice ne bodo gradile za trote... Kar se pa tiče naše 25 letne diktature, oprostite, nismo mi krivi, če vam delavstvo ni zaupalo. Seveda se boste izgovarjali na krivičen volilni sistem. To je pa približno tako kot tisti zakoni, ki jih je ustvarjala JNS v dobi njene diktature, da jo sedaj lastno delo tepe. Ako bo vaše delo res tako enostransko, kakor ga članek opisuje in poudarja, tedaj ste lahko prepričani, da vam bo tako javnost kot tudi mi zastavili pot. Vsako dobro delo za splošnost pa že v naprej pozdravljamo in obljublamo vsako podporo. Dobro mislečega nacionalista s tem člankom gotovo nismo žalili.

Popravek. V št. 31 smo priobčili vest o izidu volitev, v katero pa se je vrnila pomota. Gre namreč za volitve v **krajevno bratovsko skladnico**, ki so se vršile 10. marca in ne za volitve zaupnikov, ki so se vršile dne 3. marca (glej št. 28 »Delavske Politike« z dne 7. marca 1940, pri katerih je sijajno zmagala rdeča lista ZRJ).

RADVANJE

Predavanje o socialni zaščiti delavcev preloženo. Ker nam je bil iz neznanega vzroka odpovedan lokal »Pri lipi«, kjer bi se naj vršilo danes, v soboto, dne 16. t. m. predavanje, smo primorani to predavanje preložiti na nedoločen čas. Prosimo vse naše zaupnike, da na to spremembo opozorijo vse delavce, da ne bodo po nepotrebnem hodili v lokal, kjer bi bili ob napovedani uri nezaželeni gosti.

POBREŽJE PRI MARIBORU

Smrtna kosa. V D. M. v Brezju je v torek, dne 12. t. m. po kratki bolezni preminula 85-

letna Roza Gradišnik, mati s. Simona Gradišnika. Pogreb blage pokojnice se je vršil v četrtek, dne 14. t. m. ob veliki udeležbi znancev in prijateljev. Zastopana je bila tudi požarna bramba, godba tvrške Ehrlich pa je svirala žalostinke. Težko prizadetim svojem izrekamo tem potomi naše iskreno sožalje.

Smrtna obsodba Poljaka. Nemški poročevalni urad javlja, da je nemško izredno sodišče v Poznanju obsodilo na smrt poljskega kmetijskega blapca Petrola. Obdolžen je bil, da se je 4. septembra 1939 nasilno zoperstavil Nemcem, ki so zaplenili konje njegovega gospodarja.

Delavski pravni svetovalec

Odtegljaj pri bolezenski mezdi (Sevnica o. S.)

Ako je delavec v času bolezni še v službenem razmerju, mora prejeti v smislu §-a 219 obrtnega zakona za prvi teden bolezni enako mezdo, kakor če bi delal. Iz tega izhaja, da lahko delodajalec tudi od te tedenske bolezenske mezde odtegne vse javnopravne prispevke, ki padejo po zakonu na delavca, kakor od redne mezde. Le v slučaju, da bi delodajalec delavca ob nastopu bolezni takoj odpustil iz službe in ga tudi odjavil pri OUZD, mu ne sme od bolezenskega tedna ničesar odtegniti, ker delavec ni več v službenem razmerju. Tudi to se dostikrat dogaja.

Prestavitve k drugemu delu (Sevnica o. S.)

Odrejanje dela je pravica delodajalca. Tudi delavca, ki se je pri obratu ponesrečil, lahko podjetnik dodeli po neizgodi k drugemu delu, čeprav je delavec sposoben še za prejšnje delo, samo dobiti mora enako mezdo. Taki prestavitvi bi se lahko delavec zoperstavil le tedaj, če bi pri tem manje zaslužil. V tem slučaju pa bi mu lahko delodajalec službo odpovedal, a vsaj za odpovedno dobo 14 dni bi mu moral še plačevati staro mezdo.

Ste poravnali naročnino?

Za potovanje

Ročne kovčge, nahrbtnike, listnice, denarnice, nogometne žoge, gamaše itd. priproča

Telef. 22-07

Ivan Kravos, Maribor
Aleksandrova c. 13

Bučno olje,

vedno sveže in dobro, nudí **Tovarna bučnega olja, Maribor, Taborska ulica 7**

Klobuke

najnovejših barv in oblik dobite pri

Jos. Bogataj
Maribor, Gosposka ul. 3

Nizke cene. Strokovna postrežba.

Pred nakupom si oglejte izložbe.

Karo-čevlji

za pomlad in poletje

Bogata izbira - zmerne cene

ABOZA-obleke,

srajce, kravate, klobuke, nogavice kupite najceneje pri M. Kotnik, Maribor, Grajski trg 1

Kupujte samo pri naših oglaševalcih!

ABOZA-obleke za gospode in fante, plašči za dame in gospode. — Največja izbira. — Se ugodne cene!

J. Preac, Maribor, Glavni trg 13

Srajce

in vse vrste moškega ter ženskega perila najceneje v veliki izbiri v

»Oblačilnici«
Glavni trg štev. 11

Za praznike dobite za dom najboljše vina z znatnim popustom pri **Sencl, Maribor, Kneza Kocija ul.**

KLOBUKE

otroške od din 30, 34, 42, moške 42, 52, 72
Obleke, perilo, čevlje, nogavice, pomladanske plašče itd. nudi najugodnejše konfekcija

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2

Kako pridete najceneje do velikonočne šunke? Čisto enostavno!

Doma na podstrešju, dvorišču, vrtu, drvarnici, kleti in drugod leži polno starega železja, pločevine, cunj, steklenine in papirja, kar najugodnejše prodate pri znani tvrški

Justin Gustinčič, Maribor, Kneza Kocija ul. 14

Tezno, vožal Ptujške in Tržaške c.
Naj letos ne ostane nobena hiša v Mariboru brez velikonočne šunke!

JAKOB PERHAVEC

Maribor, Gosposka ulica štev. 9 — Telefon štev. 25-80

Izdelava likerjev. Desertna vina. Sirupi. Žganjarna. Vedno na zalogi: rum, konjak, likerji, slivovka, brinjevec, droženka in srbska krekovača. Specijaliteti: Grenčak in vermut. — Na debelo! — Na drobno!